

Iran v Amerika arasnda yazlmam razlamann mesaj ndir

rann raq v Cnubi Koreyada bloklanm vsaitlri mqabilind bir ne amerikal casusun srbst buraxlmas oxlu ks-sda dourub. Hazrk mqal bu yazlmam mqavilnin vacib mqamlarna v mesajlarna toxunmaa çalacaq.

aranneWS: rann raq v Cnubi Koreyada bloklanm vsaitlri müqabilind bir neç amerikal casusun srbst buraxlmas çoxlu ks-sda dourub. Hazrk mqal bu yazlmam müqavilnin vacib mqamlarna v mesajlarna toxunmaa çalacaq.

1. Trflrin qarlql anlamasndan sonra Id olunan bu razlama JCPOA-nn uursuzluuna v rann nüv znginldirm proqram sahsind grginliyin azaldimasna dlalt edir.

slind, Robert Malidn yaymlanan audio fayldan da göründüyü kimi, ran JCPOA-n AB-n ona qar hüquq tzyiqi vasitsi kimi görür. Bu sbbdn ran praktiki olaraq onu canlandrmaa çalmr. Çünki JCPOA-nn canlanmas bu ölknin nüv nailiyylrini v ondan irli gln müsbt nticlri mhv etmkl yana, Tehrana bir çox mhdudiyylr qoyacaq.

Yuxarda qeyd olunan mqama lav olaraq, slam Respublikas nüv znginldirm proqramndan I çkmk niyytind deyil v NPT müqavilsiz üzr qanuni hüququndan tam v hrtrfli faydalananmaa çalr.

2. Bu razlama daha vvl ba tutmal idi, lakin 2022-ci il itialar v Amerikann itialarn uurla nticlencyin ümid etmsi onun hyata keçirilmsini txir sald.

Xüsusil, 2022-cü il itialarnn ildönümü rfsind rann bloklanm pullarnn hmiyytli hisssini blokdan çxarmas onu göstrir ki, artq AB slam Respublikasna qar müxalift proqramnn smrlyindn myus olmudur. Çünki rana aid aktivlrin blokdan çxarimasnn ran iqtisadiyyatnn v bazarnn sabitliyin drhal müsbt tsirlri danlmaz olacaq.

3. Bu yazlmam razlama hm d ran v AB arasnda Fars körfzind v Suriya-raq srhdrlrind grginliyin artd bir vaxtda, Qrbi Asiyann bütün geosiyastind aralarnda ciddi münaqilr baxmayaraq, hr iki trfin rann nüv proqram sahsind grginliy nzart etmk sylrini göstrir.

slind, hm Tehran öz znginldirmsini sabitldirmkl mövcud vziyyti dondurmaa çalr, hm d Amerika üçün rann nüv proqramnn indiki sviyyd qalmas v thlükli mrhllr keçmmsi lazmdr. (ndiki vziyyt bir vaxtlar Vainqton v TI-vivin qrmz xtt olsa da, bel görünür ki, hal-hazrda onlar rann uran 60% znginldirmsini praktiki olaraq qbul ediblr v sentrifugalarn bundan artq sürtlnmmsin çalrlar.)

4. "Israel Hayom" qzeti bir neç gün vvl öz thlilind bildirdi ki, ran nüv bombas yaratmadan nüv çkindirciliyin nail olub v analitiklr bunu çox hmiyytli bir mqam kimi qiymtlndirir.

Bu baxdan ilk növbd, ran faktiki olaraq atom bombas yaratmaq niyytind deyildi v indi d bel bir niyyti yoxdur. Lakin NPT çrçivsind qanuni kild yüksk sviyyli znginldirm bu ölk üçün çkindirm formas yaradr. kincisi, atom bombasnn praktiki v ictimai baxmdan mnfi nticlri, o cümldn Qrbi Asiya regionunda qlobal konsensus

v nüv rqabti Tehrann yaxasndan yapmr.

Baqa sözl, ran qitlraras ballistik raketlr v bombalar yaratmaq qabiliyytin v texnologiyasna malikdir, onun thlüksizlik v çkindirm üstünlükirindn faydalanz. Lakin öz istyi il bu silahlar hazrlamr ki, onlarn beynlxalq almd mümkün zrrli nticlri bu ölknin xarici siyastin xll gtirmsin.

rann aktivlrendn txminn 10 milyard dollarlar blokdan çxarimas Amerikann da bu vziyyti indilik v tcili olaraq qbul etdiyini göstrdi.

5. Baydenin rana qar strategiyas iflasa urad; o, n JCPOA-n canlandra v rann nüv programn 2018-ci ildn vvlki vziyytin qaytara bildi, n d raq, Suriya, Livan v Ymnd oyun qaydalarn Vainqtonun xeyrin dyidir bildi.

Digr trfdn, Fars körfzi v Oman dnizind Amerikann neft dayan iki tankerinin slam Respublikas ordusu v SEPAH trfindn saxlanmas il rann AB-a qar özün inam v csarti daha qabarq göründü.

Ona gör d 2024-cü il seçkilrin bir il qalm Co Bayden respublikaç rqiblri qarsnda udu kartna sahib olmaq üçün güztlr vermekl, rann nüv programnn inkiaf etmkd olan prosesini dayandarmaa çalr.

Sonda qeyd etmk lazmdr ki, slam Respublikas sbirl Qrbi Asiyada öz tsirini genilndirir, qonular v Asiya ölkleri il mdkdalq sviyysini artrr. Eyni zamanda, neft ixracn xeyli artrb v nüv programn mqbul sviyyy çatrb. Bu sbbdn d grginliyi artrmadan v xarici siyast yolu il iqtisadi vziyytini sabitldirmey, yaxladrmaa, daxili bazara nzrçarpacaq sabitliy gtirmy çalr.

lirza Tqviniya